

Київська наукова
організація
педагогіки та
психології

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

1-2 лютого 2019 року

**Київ
2019**

СЕКЦІЯ 9. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ ТІЛА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Львіна Ю. Ю., Петрова А. С. ВИВЧЕННЯ ГУМОРУ ЯК ОДНОГО З ВИДІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ (ОЦІНКА).....	48
Гуцун О. В. РЕФЛЕКСИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	52
Полховська А. М. ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНЬОЇ СУМІСНОСТІ ПАР З РІЗНИМ СТАЖЕМ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ.....	56
Шаповалюк К. В. ГЕШТАЛЬТПСИХОЛОГІЯ ЯК НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХІЧНИХ ЯВИЩ.....	59

СЕКЦІЯ 10. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Коц С. І., Лучка І. І., Трещова О. Є. ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У СТУДЕНТІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ.....	62
---	----

СЕКЦІЯ 11. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Катрушова Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-МІГРАНТІВ ДО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	66
Федорас М. О. ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ.....	69

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Барчій М. С., Воронова О. Ю. ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ.....	73
Коханова О. П. ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	77
ІМарт'янова Т. О., Немченко Я. С., Савченко Л. Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПІДХОДУ ДО ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ТЕПЕРІШНІХ ШРАМИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.....	80

Савчук В. А. РОЛЬ МІФУ У ФОРМУВАННІ ХАРАКТЕРУ ОСОБИСТОСТІ.....	84
Ткачук О. В. МІСЦЕ ТА РОЛЬ МЕТАКОГНІТИВНОГО МОНИТОРИНГУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.....	87
Шевчук В. В. ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	89

СЕКЦІЯ 13. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Шипелік Т. В. БАР'ЄРИ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЛЕГКОГО СТУПЕНЮ.....	93
--	----

СЕКЦІЯ 14. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

С'єргієнко Н. П., Дмитрієва К. П. ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС.....	97
---	----

СЕКЦІЯ 15. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ; ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Калин Р. Ю. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ ПРАЦІВНИКІВ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	101
Лепська І. І. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГНУЧКОГО УПРАВЛІННЯ В ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	105
Матковська А. В. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	108

СЕКЦІЯ 14. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Сергієнко Н. П., кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах

Дмитрієва К. П., магістр соціально-психологічного факультету
Національний університет цивільного захисту України
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС

Саморегуляція є вельми важливим аспектом професійної діяльності. Це здатність керувати власним психічним станом і поведінкою, з тим, щоб оптимальним чином діяти в складних екстремальних ситуаціях. Психологічні основи саморегуляції містять у собі управління пізнавальними процесами (сприйняттям, увагою, мисленням, пам'яттю, мовою), а також управління поведінкою, емоціями, діями - реакціями на виниклу ситуацію. Саморегуляція є замкнутим контуром регулювання та інформаційним процесом, носієм якого виступають різні психічні форми відображення дійсності. Залежно від виду діяльності та умов її здійснення вона може реалізовуватися різними психічними засобами - чуттєвими конкретними образами, уявленнями, поняттями.

Сьогодні у науковій літературі по-різному тлумачиться поняття «саморегуляція». Проблемою трактування даного поняття займалися такі вчені як І. С. Кон, В.І. Моросанова, О.О. Конопкін, О.К. Осницький, Б. В. Зейгарник, К. О. Абульханова-Славська, Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, М. І. Бобнева, К.В. Шорохова, В. О. Ядов та інші. [2; 4].

В даний час проблема саморегуляції особистості знаходиться в центрі уваги психологічної науки, що накопичила достатній обсяг знань при її вивченні. Особистісну саморегуляцію вивчають як специфічну активність суб'єкта, спрямовану на перетворення свого стану, тобто як дію і включають її в структуру діяльності, орієнтовану на відновлення сил організму і активізацію працездатності, і так само як перетворюючу діяльність, в якій об'єктом є організація функцій самого суб'єкта.

Відповідно до точки зору Моросанової В. І., Конопкіна О. О. та Осницького О. К., саморегуляція представляє собою процеси ініціації і висунення суб'єктом цілей активності, а також управління досягненням цих цілей. Процеси саморегуляції розглядаються цими авторами як внутрішня цілеспрямована активність людини, яка реалізується за рахунок системної участі самих різних процесів, явищ і рівнів психіки [2].

Б. В. Зейгарник розглядає саморегуляцію як свідомий процес, який спрямований на управління своєю поведінкою. Нею виділяється два рівні саморегуляції: операційно-технічний, пов'язаний зі свідомою організацією дії за допомогою засобів оптимізації та мотиваційний, на якому організується загальна спрямованість діяльності за допомогою управління мотиваційно-потребовою сферою [3].

Соціально-психологічні дослідження закономірностей і механізмів саморегуляції поведінки особистості в рамках діяльнісного підходу проводилися М. І. Бобневою, К.В. Шороховою, В. О. Ядовим та іншими. На їхню думку, саморегуляція - це системно-організований процес внутрішньої психічної активності людини з побудови, підтримки та управління різними видами і формами довільної активності, безпосередньо спрямованої на досягнення поставлених людиною цілей [1].

Згідно В. П. Бояринцева, саморегуляцію можна уявляти як механізм забезпечення внутрішньої психічної активності людини різними засобами, де активність і саморегуляція виступають двома взаємодоповнюючими сторонами - активність висловлює мінливість і рух, а саморегуляція забезпечує стійкість і стабільність цієї активності [1].

Саморегуляція визначається як системний процес, який забезпечує адекватним умовам зміну, пластичність життєдіяльності суб'єкта на будь-якому з її рівнів. Поняття саморегуляція широко використовується в різних галузях науки (від лат. *geŕiŕare* - приводити до порядку, налагоджувати), яке в енциклопедичному варіанті визначається як доцільне функціонування живих систем різних рівнів організації та складності, отримало розвиток як в закордонній, так і в вітчизняній психології.

Дослідження саморегуляції є однією з базових умов самовдосконалення індивіда на особистісному та професійному рівнях. Виконання своїх професійних обов'язків у працівників ДСНС пов'язано зі значними нервово-психічними навантаженнями. В умовах такої інтенсифікації праці, при високих вимогах що до її ефективності, гостро постає проблема психологічного розвантаження й регуляції психічних станів працівників.

Сьогодні, в століття високої конкуренції, людина повинна само розвиватися для досягнення певної мети у своїй професійній справі. Для того щоб стати кращим, не обов'язково чекати вказівок від керівників, можна зробити щось і самому. Адже, самоорганізація ефективна не тільки для підприємства, але і для людини, так як самоорганізація - це процес саморозвитку, а саморозвиток - це ще одна основа особистого успіху людини.

Процес самоорганізації для працівників МНС важливий не тільки в розрізі саморозвитку. Тут важливий такий механізм як саморегулювання поведінки. Так як специфіка роботи працівника МНС припускає володіння саморегуляцією в різних ситуаціях, а саме в надзвичайних ситуаціях. Адже саме на скільки співробітник МНС може володіти своїм станом і регулювати його, залежить не тільки успішність його роботи, але і, найчастіше, життя людини і його самого. Тобто, тут грає важливу роль людський фактор праці.

Завершаючою ланкою цілісного процесу самосвідомості є саморегуляція особистістю складних психічних актів, власної поведінки. Під саморегуляцією в структурі самосвідомості у вузькому сенсі розуміють таку форму саморегуляції поведінки, яка передбачає момент включеності в неї результатів самопізнання і емоційно-ціннісного ставлення до себе, причому ця включеність актуалізована на всіх етапах здійснення поведінкового акту, починаючи від мотивуючих компонентів і закінчуючи власною оцінкою досягнутого ефекту поведінки.

Дослідження по вивченню особливостей саморегуляції проводилось на базі підпорядкованих підрозділів Головного управління ДСНС України у Миколаївській області. В дослідженні брали участь пожежні-рятувальники 2 та 5 державних пожежно-рятувальних частин. Загальна кількість становить 60 осіб.

Оволодіння навичками довільного управління власними емоціями називається мистецтвом психічної саморегуляції.

Практичні прийоми психічної саморегуляції, включаючи здатність до релаксації тіла і розуму, до довільного переміщення концентрації свідомості всередині свого, а потім і поза тілом, - це є те, без чого домогтися успіхів у роботі неможливо.

Саме для того, щоб працювати над своїм духовним спокоєм, треба знати свої особливості саморегуляції. Саме для цього, ми, в нашому дослідженні, поставили наступним завданням - виявлення особливостей саморегуляції працівників ДСНС.

В дослідженні було використано опитувальник «Стиль саморегуляції поведінки» П І Мороемпоної і отриманих даних по шкалі «загалі.пії рівень

саморегуляції», що оцінює загальний рівень сформованості індивідуальної системи усвідомленої саморегуляції довольної активності людини, у досліджуваних виявлені рівні саморегуляції:

- низький рівень виразності по шкалі спостерігаються у 15% (а це 9 працівників ДСНС) респондентів. Тобто у них потреба в усвідомленому плануванні та програмуванні своєї поведінки не сформована, вони більш залежні від ситуації і думки оточуючих людей.

- середній рівень виразності по шкалі спостерігаються у 53,3% (а це 32 працівники ДСНС) респондентів. Тобто у цих респондентів даний показник розвинений на достатньому рівні.

- високий рівень виразності по шкалі спостерігаються у 31,7% (а це 19 працівників ДСНС) респондентів. Тобто вони самостійні, гнучко і адекватно реагують на зміну умов, висування і досягнення мети у них у значній мірі усвідомлено.

Таким чином можна зробити висновок, що є кількість працівників ДСНС (9 осіб) у яких потреба в усвідомленому плануванні та програмуванні своєї поведінки не сформована, вони більш залежні від ситуації і думки оточуючих людей. У таких досліджуваних знижена можливість компенсації несприятливих для досягнення поставленої мети особистісних особливостей, успішність оволодіння новими видами діяльності у великій мірі залежить від відповідності стилевих особливостей регуляції та вимог освоюваного виду активності.

Література:

1. Бубенко В.Ю. Саморегуляция: виды и содержание // Проблемы психологи и эргономики / В. Ю .Бубенко, В. В. Козлов. - 2003. - №1. - С.21-38.
2. Моросанова В.И. Личностные и когнитивные аспекты саморегуляции деятельности человека / В. И. Моросанова, И. В. Плахотникова, Е. А. Аронова и др. - М.: Психологический ин-т РАО, 2006. - 320 с.
3. Никифоров Г.С. Психологические аспекты саморегуляции состояния / Г. С. Никифоров, Ю. И. Филимоненко, А. К. Польпин. - Л.: Изд-во ЛГУ. 1985.-43 с.
4. Прохоров А.О. Саморегуляция психических состояний: феноменология, механизмы, закономерности /А. О. Прохоров. - М.: Знание, 2005. -231с.